C/2023/446

1.12.2023

P9_TA(2023)0111

Diskriminacija v EU – dolgo pričakovana horizontalna protidiskriminacijska direktiva

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. aprila 2023 o boju proti diskriminaciji v EU – dolgo pričakovana horizontalna protidiskriminacijska direktiva (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti členov 2, 3 in 6,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 10 in 19,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti členov 20, 21 in 23,

— ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije,

— ob upoštevanju predloga Komisije z dne 2. julija 2008 za direktivo Sveta o izvajanju načela enake obravnave na področjih, ki niso del trga dela, ne glede na starost, invalidnost, spolno usmerjenost ali veroizpoved (horizontalna protidiskriminacijska direktiva),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost ([1]) (direktiva o rasni enakosti),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu ([2]) (direktiva o enakosti pri zaposlovanju),

— ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi ([3]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/692 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Državljani, enakost, pravice in vrednote ([4]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101) in Konvencije o pravicah invalidov, ki so jo ratificirale EU in vse njene države članice,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0698),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. septembra 2020 z naslovom Unija enakosti: akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (akcijski načrt EU za boj proti rasizmu) (COM(2020)0565),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. aprila 2019 z naslovom Učinkovitejše odločanje na področju socialne politike: opredelitev področij za okrepljen prehod na glasovanje s kvalificirano večino (COM(2019)0186),

([1]) UL L 180, 19.7.2000, str. 22.
([2]) UL L 303, 2.12.2000, str. 16.
([3]) UL L 328, 6.12.2008, str. 55.
([4]) UL L 156, 5.5.2021, str. 1.

— ob upoštevanju poročila Komisije z dne 19. marca 2021 o uporabi Direktive Sveta 2000/43/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (direktiva o rasni enakosti) in Direktive Sveta 2000/78/ES o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (direktiva o enakosti pri zaposlovanju) (COM(2021)0139),

— ob upoštevanju smernic za izboljšanje zbiranja in uporabe podatkov o enakosti, ki jih je leta 2018 pripravila podskupina za podatke o enakosti v okviru skupine Komisije na visoki ravni za nediskriminacijo, enakost in raznolikost ter jih objavila leta 2021,

— ob upoštevanju pogodb in instrumentov OZN na področju človekovih pravic o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, predvsem Splošne deklaracije človekovih pravic, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in Konvencije o pravicah invalidov,

— ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030,

— ob upoštevanju priporočil in poročil Urada za demokratične institucije in človekove pravice, visokega komisarja za narodnostne manjšine in drugih organov Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi,

— ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti člena 14 in Protokola št. 12, ki prepoveduje diskriminacijo,

— ob upoštevanju sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice,

— ob upoštevanju priporočil, poročil in resolucij Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti, usmerjevalnega odbora za boj proti diskriminaciji, raznolikost in vključevanje, parlamentarne skupščine, Beneške komisije in drugih organov Sveta Evrope,

— ob upoštevanju Evropske socialne listine,

— ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, vključno z njegovim tretjim načelom o enakih možnostih, in sporočila Komisije z dne 4. marca 2021 z naslovom Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic (COM(2021)0102),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2022 o enakim pravicam za invalide naproti ([5]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. novembra 2022 o rasni pravičnosti, nediskriminaciji in boju proti rasizmu v EU ([6]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2021 o pravicah oseb LGBTIQ v EU ([7]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. marca 2021 o razglasitvi EU kot svobodnega območja za osebe LGBTIQ ([8]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o potrebi po namenski sestavi Sveta za enakost spolov ([9]),

— ob upoštevanju svojih resolucij z dne 25. oktobra 2016 ([10]) in7. oktobra 2020 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice ([11]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2020 o protirasističnih demonstracijah zaradi smrti Georgea Floyda ([12]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov ([13]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. marca 2019 o temeljnih pravicah oseb afriškega porekla v Evropi ([14]),

([5]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0435.
([6]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0389.
([7]) UL C 117, 11.3.2022, str. 2.
([8]) UL C 474, 24.11.2021, str. 140.
([9]) UL C 445, 29.10.2021, str. 150.
([10]) UL C 215, 19.6.2018, str. 162.
([11]) UL C 395, 29.9.2021, str. 2.
([12]) UL C 362, 8.9.2021, str. 63.
([13]) UL C 456, 10.11.2021, str. 208.
([14]) UL C 108, 26.3.2021, str. 2.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. februarja 2019 o potrebi po okrepljenem strateškem okviru EU za nacionalne strategije vključevanja Romov po letu 2020 in okrepitvi boja proti anticiganizmu ([15]),

— ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 2. aprila 2009 o predlogu direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost ([16]),

— ob upoštevanju svojih resolucij o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji,

— ob upoštevanju razprave na plenarnem zasedanju v Strasbourgu z naslovom Napredek horizontalne protidiskriminacijske direktive, ki je potekala 22. oktobra 2019,

— ob upoštevanju poročil in raziskav Agencije Evropske unije za temeljne pravice, še posebej poročila z naslovom *Equality in the EU: 20 years on from the initial implementation of the Equality Directives* (Enakost v EU 20 let po začetku izvajanja direktiv o enakosti) ([17]),

— ob upoštevanju vprašanj Svetu in Komisiji o boju proti diskriminaciji v EU – dolgo pričakovana horizontalna protidiskriminacijska direktiva (O-000010/2023 – B9-0013/23 in O-000011/2023 – B9-0014/23),

— ob upoštevanju člena 136(5) in člena 132(2) Poslovnika,

A. ker je pravica do nediskriminacije temeljna pravica, zapisana v Listini in Pogodbah, ter jo je treba v celoti spoštovati; ker EU prepoveduje diskriminacijo;

B. ker je načelo nediskriminacije ena od skupnih vrednot Evropske unije, kot je navedeno v členu 2 PEU; ker si mora Unija v skladu s členom 10 PDEU prizadevati za boj proti diskriminaciji pri razvoju in izvajanju svojih politik in dejavnosti; ker člen 20 Listine določa, da so pred zakonom vsi enaki, in ker člen 21 prepoveduje vsakršno diskriminacijo;

C. ker ima vsakdo v EU enako pravico, da postane polnopravni in dejaven član družbe ter da je pred zakonom obravnavan enako;

D. ker so v zaščiti, ki jo zagotavlja okvir EU za boj proti diskriminaciji, velike pomanjkljivosti; ker tovrstna razdrobljenost vodi v umetno hierarhijo razlogov, ki omejuje širino in obseg zaščite pred diskriminacijo na ravni EU na delovnem mestu in zunaj njega; ker je podlaga spola in rase ali narodnosti sicer do neke mere zaščitena, vendar podlaga vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti ni deležna take zaščite;

E. ker je Komisija leta 2008 predstavila predlog horizontalne protidiskriminacijske direktive (COM(2008)0426), ki zajema številna področja, kot so izobraževanje, socialna zaščita ter dostop do blaga in storitev ter oskrba z njimi; ker je Evropski parlament stališče o tem sprejel aprila 2009; ker Svet po več kot 15 letih ni sprejel stališča; ker je predlog kljub večkratnim pozivom Parlamenta v Svetu na mrtvi točki;

F. ker nekatere države članice ovirajo konkreten napredek v zvezi s to zadevo v Svetu;

G. ker se v EU diskriminacija širi; ker pomanjkanje zbiranja primerljivih in razčlenjenih podatkov o enakosti med državami članicami in nezadostno prijavljanje primerov preprečujeta ustrezno dokumentiranje diskriminacije; ker vsaka peta oseba v EU doživlja diskriminacijo ali nadlegovanje iz različnih razlogov ali iz njihove kombinacije ([18]);

H. ker sta Sodišče Evropske unije in Evropsko sodišče za človekove pravice, odkar je Komisija leta 2008 predstavila predlog horizontalne protidiskriminacijske direktive, razvila obsežno sodno prakso na področju enakega obravnavanja in boja proti diskriminaciji; ker je bilo v njuni sodni praksi pojasnjenih več vprašanj glede razlage okvira EU za boj proti diskriminaciji, zato daje koristne smernice za uporabo veljavne zakonodaje;

([15]) UL C 449, 23.12.2020, str. 2.
([16]) UL C 137 E, 27.5.2010, str. 68.
([17]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf
([18]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf

I. ker je pomanjkljivo izvajanje protidiskriminacijskega okvira EU ter sodne prakse Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice v državah članicah še vedno težava, ki je ni mogoče prezreti;

J. ker je zaščita pred diskriminacijo v državah članicah nedosledna, izkazalo pa se je, da to negativno vpliva na posameznike in družbo kot celoto;

1. močno obžaluje, da je horizontalna protidiskriminacijska direktiva blokirana v Svetu od leta 2008; ponovno poziva Svet, naj po 15 letih neukrepanja takoj začne z obravnavo horizontalne protidiskriminacijske direktive; poudarja, da je treba to narediti do konca tega leta in da jo je Parlament pripravljen sprejeti pred koncem tega parlamentarnega obdobja;

2. opozarja, da Pogodbi EU in Listina določata mandat in odgovornost EU za boj proti diskriminaciji in spodbujanje enakega obravnavanja za vse;

3. poudarja, da imata glede na zadnje poročilo o napredku v zvezi s horizontalno protidiskriminacijsko direktivo dve delegaciji še vedno splošne pridržke, dve imata parlamentarni preučitveni pridržek, vse delegacije pa imajo splošne preučitvene pridržke; poudarja, da vprašanja, ki so v središču razprav v Svetu, vključujejo določbe o invalidnosti in predvsem možnost, da se državam članicam ponudi nesorazmerno dolgo podaljšanje obdobja za prenos, kar zadeva njihovo obveznost zagotavljanja razumnih prilagoditev; obžaluje, da kljub jasni in nujni potrebi po horizontalnem boju proti diskriminaciji na ravni EU doslej ni bil dosežen oprijemljiv napredek;

4. obžaluje, da Svet ni upošteval številnih in vztrajnih zahtev za obravnavo zadeve in priporočil Parlamenta ter poziva Svet, naj jih vključi v svoj mandat in sprejme vse ustrezne ukrepe za boj proti diskriminaciji v EU;

5. poziva prihodnja predsedstva Sveta, naj resno razmislijo o postavitvi sestave Sveta za enakost spolov in enakost, ki bi omogočala razprave na visoki ravni o teh vprašanjih in omogočila ustrezne ministrske razprave o besedilu te direktive; obžaluje, da je v skladu s členom 19 PDEU potrebno soglasje v Svetu in poziva k uporabi premostitvene klavzule;

6. poudarja, da bi sprejetje horizontalne protidiskriminacijske direktive podalo celovit in odločilen okvir za boj proti diskriminaciji na ravni EU ter odpravilo sedanjo pomanjkljivost v protidiskriminacijskem okviru EU, kar bi zagotovilo zaščito zunaj trga dela; poudarja, da je treba nujno sprejeti horizontalni pristop k boju proti diskriminaciji, da bi odpravili sedanjo umetno hierarhijo zaščitenih razlogov in tako vsem zagotovili zaščito;

7. obžaluje, da države članice še vedno ne izvajajo protidiskriminacijskega okvira EU; je zaskrbljen, da to negativno vpliva na posameznike in družbo kot celoto ([19]); poziva države članice, naj zagotovijo celovito in pravilno izvajanje sedanjega protidiskriminacijskega okvira EU;

8. poziva Komisijo, naj poveča spremljanje izvajanja veljavne zakonodaje; želi spomniti na svoje stališče, da bi bilo treba letno poročilo Komisije o pravni državi razširiti in vanj vključiti vse vrednote iz člena 2 PEU, vključno z enako obravnavo in nediskriminacijo; poleg tega poziva Komisijo, naj proaktivno uporablja vsa orodja, ki so na voljo za izvrševanje prava EU na tem področju, vključno z uvedbo in pospeševanjem postopkov za ugotavljanje kršitev proti državam članicam;

9. poziva države članice, naj nujno spoštujejo sodno prakso Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice ter naj Komisija spremlja njeno izvajanje, še posebej na področju enakega obravnavanja in nediskriminacije; poziva Komisijo, naj v primerih neskladnosti ukrepa;

10. je globoko zaskrbljen zaradi nezadostne ozaveščenosti in pomanjkljivega izvajanja Listine na nacionalni ravni, kot je poudarila Agencija Evropske unije za temeljne pravice; poziva Komisijo, naj poveča prizadevanja za spodbujanje Listine in njenega pravilnega izvajanja, pa tudi protidiskriminacijskega okvira EU ter ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice v državah članicah;

11. je zaskrbljen, ker so po mnenju Agencije Evropske unije za temeljne pravice sedanji postopki in sistemi za poročanje o izkušnjah z diskriminacijo pogosto neučinkoviti in ne pomagajo vedno žrtvam diskriminacije pri odpravi kršitev in dostopu do pravnega varstva; poziva države članice in Komisijo, naj se spoprimejo s to situacijo, s čimer bi zagotovili, da bodo vsi evropski državljani počutili, da lahko varno razkrijejo vse primere diskriminacije, s katerimi so se morda srečali;

([19]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf

12. poziva države članice in Komisijo, naj spodbujajo zbiranje in uporabo podatkov o enakosti v skladu z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo; poudarja, da je obvezno zbiranje primerljivih in razčlenjenih podatkov o enakosti potrebno za zagotovitev, da je diskriminacija ustrezno dokumentirana ob polnem spoštovanju temeljne pravice do zasebnosti, varstva osebnih podatkov ter ustrezne zakonodaje EU in nacionalne zakonodaje;

13. obžaluje skrb vzbujajoče trende v zvezi z enakim obravnavanjem v več državah članicah, na katere je opozorila tudi Agencija Evropske unije za temeljne pravice ([20]); poziva Komisijo, naj pozorno spremlja vse večje nazadovanje na področju temeljnih pravic in porast diskriminacije po vsej EU; poziva jo tudi, naj preuči vse možnosti za premostitev politične mrtve točke v zvezi s horizontalno protidiskriminacijsko direktivo in se enako odločno bori proti vsem oblikam diskriminacije v EU;

14. meni, da mora vsaka posodobitev Komisije predloga horizontalne protidiskriminacijske direktive temeljiti na stališču Parlamenta, obravnavati presečno diskriminacijo in izrecno prepovedati vsakršno diskriminacijo, navedeno v Listini;

15. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

([20]) https://fra.europa.eu/en/publication/2022/fundamental-rights-report-2022